

การสร้างเสริมความโปร่งใสและความสามารถรัฐบาลไทยในการจัดการ
ในยุคการแข่งขันจักรวรรดินิยมใหม่*
ENHANCING TRANSPARENCY AND THE ABILITY OF THAI GOVERNMENT TO
MANAGE IN THE ERA OF THE NEW IMPERIALIST COMPETITION

บุญตัน ดอกไธสง, ประเวศน์ มหารัตน์สกุล
Boonton Dockthaisong, Pravej Maharutsakul
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: pravejlp@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำคัญของความโปร่งใสการจัดการกิจการสาธารณะ การทุจริตในประเทศกำลังพัฒนาและความสามารถรัฐบาลไทยในการจัดการความโปร่งใส ความโปร่งใสมีส่วนสำคัญในการป้องกันการทุจริตที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในหลายด้าน ประเทศไทยตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริตมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงปัจจุบันจึงพยายามแก้ไขป้องกันโดยใช้ทั้งหลักพุทธธรรมและกฎหมาย แต่การทุจริตไม่ได้ลดลง อาจมีสาเหตุทำนองเดียวกับประเทศกำลังพัฒนาที่การทุจริตเกิดจากความบกพร่องของสภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจ จรรยาบรรณวิชาชีพ การตรากฎหมาย นิสัยขนบธรรมเนียม ประเพณี และประชากรศาสตร์ ที่สำคัญขาดผู้นำที่เสียสละเพื่อชาติบ้านเมือง รัฐบาลไม่มีความสามารถและจริงจังในการแก้ไข หลายฝ่ายเรียกร้องให้มีการจัดการกิจการสาธารณะด้วยความโปร่งใส จึงได้ตั้งหน่วยงานป้องกันและปราบการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และตราพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 เพื่อให้พนักงานหน่วยงานรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นหลัก อีกส่วนหนึ่งได้นำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นกรอบในการดำเนินงาน แต่ยังห่างไกลจากความสำเร็จ

การสร้างเสริมความโปร่งใสภายใต้การเมืองเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ควรดำเนินการ 1) การสร้างกลไกการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร 2) พัฒนากฎหมายให้มีความชัดเจน 3) จัดการข้อมูลข่าวสารให้มีความเป็นจริง และ 4) บ่มเพาะจิตใจเจ้าหน้าที่รัฐและสมาชิกสังคมด้วยหลักพุทธธรรมให้สื่อสารด้วยความจริง

คำสำคัญ: การสร้างเสริมความโปร่งใส; ความสามารถรัฐบาลไทย; การทุจริต

Abstract

This academic article aimed to study the importance of transparency in public affairs management, corruption in developing countries and Thai Government's ability to manage transparency. Transparency plays an important role in preventing corruption affecting the country development in many areas. Thailand has been aware of the impact of corruption since the Sukhothai period and has therefore tried to correct and prevent it by using both Buddhist principles and laws. But the corruption does not decrease. There may be similarly causes for developing countries that corruption is caused by defect in the political and economic environment, professional ethics, enactment of laws, habits, customs, traditions and demographics. Importantly, the lack of leaders who sacrifice for the nation. Government is incompetent and in-sincere in making corrections. Many people have called for transparent management of public affairs. Consequently, the National Anti-Corruption Agency (NACC) has been established and the Government Information Act B.E.2540 for government officials to disclose information primarily.

Another part has applied the principles of good governance as a framework for operation but still far from success in promoting transparency. Under the current political economic system, followings should be undertaken: 1) creating a mechanism for information disclosure, 2) developing clear laws, 3) managing information to be truthful, and 4) cultivating the minds of government officials and society members with Buddhist principles that communicate with the truth.

Keywords: Enhancing Transparency; Ability of Thai government; Corruption

บทนำ

ความโปร่งใสมีการกล่าวถึงกันมากในปัจจุบันท่ามกลางกระแสข่าวการทุจริตในสังคมต่างๆ ทั่วโลก มีการกล่าวถึงความโปร่งใสกันบ้างในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 แต่เป็นการวิพากษ์ในเชิงอาทกรรม ราว 2 ทศวรรษที่ผ่านมาความโปร่งใสเริ่มมีความสำคัญและมีการเสนอให้ใช้ทั่วทั้งองค์กร หลังจากที่บริษัทขนาดใหญ่ในสหรัฐอเมริกามีการทุจริตและประสบปัญหาทางการเงิน เช่น บริษัท Enron ที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานของสหรัฐอเมริกาล้มละลาย และบริษัทผู้นำกลุ่มอุตสาหกรรมโทรคมนาคมชื่อ WorldCom มีการทุจริตและล้มละลายในปี 2002 (พ.ศ. 2545) และในปี 2009 (พ.ศ. 2552) บริษัทหลักทรัพย์และที่ปรึกษาการเงินชื่อ Madoff Investment Securities มีการฉ้อโกง การทุจริตในบริษัทดังกล่าวได้สร้างความเสียหายให้แก่ผู้มี

ส่วนได้เสียและสาธารณชน ทุกฝ่ายเห็นว่าความโปร่งใสมีส่วนป้องกันการทุจริต เนื่องจากความโปร่งใสแสดงถึงคุณภาพในการรับรู้ข้อมูล เพิ่มความตระหนักรู้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสองฝ่ายและทำให้เกิดความโปร่งใสเพิ่มขึ้น พนักงานยังสามารถใช้ข้อมูลเพื่อแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานของผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กร และยังถูกใช้เป็นหลักยึดในการทำงานของทุกกิจการเช่นความโปร่งใสเกี่ยวกับตลาดทุนหมายถึงปริมาณข้อมูลที่สถาบันการเงินเปิดเผยต่อผู้เข้าร่วมตลาด (Madhavan et al., 2005) ความโปร่งใสเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ เป็นการตั้งค่าการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างองค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย (Nicolaou & McKnight, 2006) ความโปร่งใสตามดิกชันนารีเมอเรียม เวปสเตอร์ (Merriam -Webster) หมายถึงการมองเห็นหรือการเข้าถึงข้อมูลโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ ความโปร่งใสจึงเป็นคุณธรรมในทางการจัดการที่ใช้ได้ทั้งกิจการภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคสังคม เพื่อให้เข้าใจง่าย ๆ ความโปร่งใสคือความซื่อสัตย์และการเปิดกว้างในการปฏิบัติหน้าที่ ถือเป็นเสาหลักในการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งบ่งชี้ถึงความเปิดกว้าง ความรับผิดชอบ และการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล สังคม เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าประเทศที่มีความโปร่งใสหรือการทุจริตต่ำจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นในทางการค้าและการลงทุน รวมทั้งเป็นสังคมที่น่าอยู่ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความโปร่งใสยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญของธรรมาภิบาลที่องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้ประเทศสมาชิกนำไปเป็นกรอบในการบริหารประเทศ (Sheng, 2022) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และธนาคารโลกได้ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินความโปร่งใสในการบริหารประเทศก่อนที่จะให้ความช่วยเหลือทางการเงิน

แต่ละปีมีองค์การระหว่างประเทศประเมินความโปร่งใสของประเทศต่าง ๆ ดังกรณีปี พ.ศ. 2564 องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International; TI) ได้ทำการประเมินความโปร่งใสโดยให้คะแนนและกำหนดดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index: CPI) พบว่าประเทศไทยได้คะแนนความโปร่งใส 35 คะแนน (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2565) หากย้อนดูคะแนนความโปร่งใสของประเทศไทยปีก่อนหน้านั้น เช่นปี พ.ศ. 2563 ได้คะแนน 36 คะแนน และปี พ.ศ. 2562 ได้ 36 คะแนน แสดงว่าประเทศไทยมีการทุจริตค่อนข้างสูง อธิบายให้เห็นภาพชัดขึ้นเท่ากับคนไทยทุก 10 คน ราว 7 คน เป็นคนที่ไม่โปร่งใส ไม่มีความซื่อสัตย์ ประเทศไทยได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต เห็นโทษภัยของการทุจริต และพยายามแก้ไขป้องกันมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2562) แต่การทุจริตยังไม่ได้ลดลง มีแต่เพิ่มและใช้วิธีการแยบยล วิธีการหนึ่งที่น่าจะป้องกันการทุจริตได้บ้างคือการนำเอาคุณธรรมความโปร่งใสมาเป็นหลักยึดในการจัดการกิจการสาธารณะ

ความโปร่งใสในการจัดการกิจการสาธารณะของประเทศไทยไม่ได้รับการพัฒนาสร้างเสริมให้ดีขึ้นเท่าที่ควรจะเป็น บทความนี้พยายามตอบคำถามเกี่ยวกับความสำคัญของความ

โปร่งใสในการจัดการกิจการสาธารณะ การทุจริตในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศไทย รวมทั้งความสามารถของรัฐบาลไทยในการจัดการความโปร่งใส

ความสำคัญของความโปร่งใสในการจัดการกิจการสาธารณะ

ประเทศใดมีความโปร่งใสในการจัดการกิจการสาธารณะเพียงใด สามารถดูได้จาก ปัญหาการทุจริตประพหุติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ เนื่องจากการทุจริตมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับความโปร่งใส ประเทศใดมีการทุจริตประพหุติมิชอบสูง ความโปร่งใสจะต่ำ และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการทุจริตเป็นการบ่อนทำลายชาติ ความตระหนักนี้ทั้งภาครัฐและเอกชนจึงรับเอาคุณธรรมความโปร่งใสมาสร้างวัฒนธรรมองค์กร เพราะเชื่อว่าจะมีผลดีต่อองค์กร เช่น ทำให้องค์กรมีความแข็งแกร่งขึ้น สร้างความไว้วางใจระหว่างผู้บริหารและพนักงาน สร้างขวัญกำลังใจและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เป็นต้น สำหรับผลดีต่อพนักงาน เช่น สร้างความผูกพันกับองค์กรมากขึ้น สามารถสื่อสารได้อย่างอิสระ รู้สึกมีคุณค่า นอกจากนี้ยังทำให้ผู้มีส่วนได้เสียมีความมั่นใจการดำเนินงานขององค์กร ที่สำคัญความโปร่งใสไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ หากแต่เกิดจากสำนึกที่มีพลังส่งผลให้เกิดผลตอบแทนจากการลงทุนทางอ้อม รวมทั้งมีประโยชน์ดังนี้

1. ส่งเสริมการสื่อสารและการแบ่งปัน เมื่อพนักงานเห็นว่าผู้บริหารมีความจริงใจ เปิดกว้างและสื่อสารกันทั่วทั้งองค์กร จะมีความรู้สึกที่จะแบ่งปันความคิดสร้างสรรค์ นำเสนอแนวคิดเพื่อปรับปรุงงานที่จะทำให้องค์กรเติบโตอย่างต่อเนื่อง
2. วัฒนธรรมการทำงานเข้มแข็ง องค์กรที่ผู้บริหารเห็นคุณค่าความรู้ของพนักงาน อาจได้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือนวัตกรรมมาจากพนักงาน
3. ความสัมพันธ์กับประชาชนดีขึ้น ประชาชนมีความไว้วางใจและเชื่อมั่นในสินค้าและบริการสาธารณะจากกระบวนการจัดการที่มีความโปร่งใส
4. การมีส่วนร่วมและความสุขของพนักงานเพิ่มขึ้น องค์กรที่มีความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้บริหารและพนักงาน ทำให้พนักงานมีความสุขและมีส่วนร่วมมากขึ้น
5. สร้างความน่าเชื่อถือจากสังคม การดำเนินงานที่โปร่งใสจะไม่มีการเรียกร้องหรือมีข้อกังขาต่อการตัดสินใจของผู้บริหารในการกำหนดนโยบาย
6. สร้างความเชื่อมั่นให้กับแหล่งทุน องค์กรที่ดำเนินงานอย่างโปร่งใส แหล่งทุน นักลงทุนมีความเชื่อมั่นที่อยากร่วมลงทุนหรือให้กู้ยืมเนื่องจากมั่นใจว่าเงินทุนจะถูกนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ในการลงทุน

นอกจากนี้ ความโปร่งใสยังมีผลกระทบเชิงบวกต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรตั้งแต่กระบวนการสรรหาและการจ้างงานที่โปร่งใสเป็นการสร้างหลักประกันที่จะได้คนดีมีความสามารถมาร่วมงาน และสามารถที่จะนำหลักคุณธรรม(Merit) ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์มาปรับใช้ได้อย่างเต็มที่

การทุจริตในประเทศกำลังพัฒนา

ปัจจุบันข่าวสารการทุจริตในองค์กรเกิดขึ้นทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา แม้ประเทศเหล่านั้นมีความตั้งใจป้องกัน ป้องปรามและปราบปราม แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากระบอบการปกครองไม่เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ขาดการตรวจสอบถ่วงดุลที่เข้มแข็ง ผู้ปกครองมีการฉ้อฉลที่มาแห่งอำนาจ สังคมไม่เข้มแข็ง มีค่านิยมทางวัตถุ นิยมยกย่องผู้ที่มีทรัพย์สินมากโดยไม่ดูที่มาของทรัพย์สินเหล่านั้น รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายอ่อนแอ คนในสังคมรู้ว่าการทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นเสมือนโรคภัยไข้เจ็บของประเทศ เป็นความทุกข์ระทมของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร จึงมีการเรียกร้องหาความโปร่งใสมาบรรเทาโรคภัยไข้เจ็บดังกล่าว โดยจะต้องการจัดการความโปร่งใสเพื่อลดการทุจริต การจะดำเนินการได้ดีจำเป็นต้องศึกษาถึงสาเหตุ และผลกระทบจากการทุจริต ดังต่อไปนี้

สาเหตุการทุจริต

แม้ว่าการทุจริตมีรูปแบบแตกต่างกันในแต่ละประเทศ แต่สามารถระบุแรงผลักดันที่คล้ายกันที่ก่อให้เกิดการทุจริตโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา (Svensson, 2005) เช่นเป็นประเทศที่มีรายได้ต่ำ มีระบบเศรษฐกิจแบบปิด เสรีภาพสื่อมวลชนต่ำและระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ การทุจริตอาจเกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งหรือหลายปัจจัยรวมกัน รวมทั้งมีสาเหตุดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจ กิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศถูกควบคุมและมีข้อจำกัดมากเท่าใด อำนาจของเจ้าหน้าที่ในการตัดสินใจย่อมมีสูงและโอกาสในการทุจริตยิ่งสูง เนื่องจากมีผู้นินทาจ่ายหรือเสนอเงินเพื่อหลีกเลี่ยงข้อจำกัด รัฐที่มีการควบคุมภาคการเงินอย่างดี เศรษฐกิจนอกระบบและตลาดมืดมีไม่มาก การทุจริตจะน้อยกว่ารัฐที่มีลักษณะตรงกันข้าม และยิ่งพบว่าประเทศที่มีเสรีภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองจะมีการทุจริตน้อยลง (Goel & Nelson, 2005) การจัดการกิจการสาธารณะที่มีการผูกขาดอำนาจให้ขึ้นอยู่กับผู้ที่มีตำแหน่งสูง

2. จรรยาบรรณวิชาชีพและการตรากฎหมาย การขาดจรรยาบรรณวิชาชีพการตรากฎหมายและการบังคับใช้ไม่มีประสิทธิผล กฎหมายที่ไม่ชัดเจนหรือสามารถตีความได้หลายวิธีเพื่อประโยชน์ของผู้จ่ายเงินสินบน เท่ากับเพิ่มโอกาสในการการทุจริต

3. นิสัย ขนบธรรมเนียมประเพณีและประชากรศาสตร์ แต่ละประเทศมีทัศนคติที่แตกต่างกัน ประเทศที่เป็นประชาธิปไตยมองการทุจริตเป็นเรื่องของการผิดคุณธรรมจริยธรรม ประเทศสังคมนิยมที่การทุจริตถูกใช้เป็นเครื่องมือของรัฐกลายเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีชาวบ้าน บางประเทศรับได้กับการให้ของขวัญสำหรับการบริการ บางประเทศถือว่าเป็นการทุจริต

การทุจริตและผลกระทบ

การทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 1(1)หมายถึงการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึงความประพฤติชั่วทางกาย วาจาและทางใจ หรือหมายถึง การโกงเช่นทุจริตในการสอบ การคดโกง ฉ้อโกงเช่น ทุจริตต่อหน้าที่ การทุจริตยังรวมถึงความประพฤติมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ คำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่ชอบ มติ คณะรัฐมนตรี แบบธรรมเนียมของทางราชการและการทุจริตมีผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนา ประเทศหลายด้าน ดังที่องค์การสหประชาชาติได้ศึกษาไว้ดังนี้ (United Nation Office on Drugs and Crime, 2022)

1. บ่อนทำลายเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การสร้างอนาคตที่ดีและยั่งยืนสำหรับทุกคน มักขัดแย้งกับผลประโยชน์ของผู้คนอำนาจรัฐที่ทุจริต ทำให้ความสามารถของประเทศลดลง ผลที่ตามมาประเทศไม่สามารถจัดความยากจน ความหิวโหย ไม่สามารถรักษาสุขภาพที่ดีและการศึกษาที่มีคุณภาพสูงสำหรับพลเมือง ไม่สามารถสร้างหลักประกันความเสมอภาคทางเพศ สิทธิมนุษยชนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

2. การสูญเสียทางเศรษฐกิจและความไร้ประสิทธิภาพ แม้ยากที่จะระบุตัวเลขที่แน่นอนเกี่ยวกับต้นทุนทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการทุจริต แต่กองทุนการเงินระหว่างประเทศได้มีการประเมินความสูญเสียทางเศรษฐกิจ พบว่าค่าใช้จ่ายในการตัดสินใจเพียงอย่างเดียวทั่วโลกอยู่ระหว่าง 1.5 ถึง 2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปีคิดเป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ย 2% ของ GDP โลก ถ้านำตัวเลขนี้มาคำนวณการสูญเสียทางเศรษฐกิจและความไร้ประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศไทย ปีหนึ่ง ๆ คิดเป็นเงินประมาณ 340,000 ล้านบาท (GDP ประมาณ 17 ล้านล้านบาท)

3. ความยากจนและความไม่เท่าเทียม การทุจริตก่อให้เกิดความยากจนและความไม่เท่าเทียมกันในหมู่ประชาชน ดังกรณีบริษัทน้ำมันในประเทศไนจีเรียที่มีปัญหาเกี่ยวกับคดีตัดสินบนทำให้ชาวไนจีเรียสูญเสียเงินกว่า 1.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เงินไปตกแก่เจ้าหน้าที่ที่ทุจริตแทนที่เงินเหล่านั้นควรเป็นงบประมาณของประเทศ (Global, 2017) และตามรายงานของธนาคารโลก (2019) พบว่ามากกว่าร้อยละ 50 ของประชากรในประเทศที่ร่ำรวยจากน้ำมันมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากจน

4. การสูญเสียส่วนบุคคล การข่มขู่และความไม่สะดวก ผู้คนในสังคมที่เต็มไปด้วยการทุจริตต้องจ่ายเงินสินบนเพื่ออำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆเช่น การรักษาพยาบาล การขอใบอนุญาตก่อสร้าง แม้แต่ในกระบวนการยุติธรรมที่ผู้พิพากษาตัดสินคดีความจะขึ้นอยู่กับกลุ่มหรือพรรคพวก ผลของคดีขึ้นอยู่กับกรจ่ายสินบน การรู้จักผู้มีอำนาจ หรือมีภูมิหลังเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์เดียวกัน กองทุนเกษียณอายุจะสูญหายไปอยู่กับผู้ฉ้อโกงหรือผูกติดอยู่กับโครงการฟอก

เงิน ในขณะที่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการทุจริตจะสูญเสียความเป็นส่วนตัว ถูกข่มขู่และมีความไม่สะดวกในการดำเนินชีวิต

5. การทำหน้าที่ผิดปกติของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หากสังคมได้มีการให้สินบนแก่ตำรวจ แพทย์และข้าราชการได้ ผลที่ตามมาจากการทุจริตในการทำหน้าที่ของบุคคลจะทำให้คุณภาพสินค้าและบริการสาธารณะลดลง การได้มาซึ่งสินค้าและบริการจะใช้เวลาาน ราคาแพงและไม่เป็นธรรม และยังเป็นการสร้างความเสียหายต่อเพื่อนร่วมงานที่ซื่อสัตย์ และคู่แข่งที่มีผลงานที่ดีกว่า ส่งผลทำให้องค์กรสูญเสียแรงจูงใจในการเสนอสินค้าและบริการที่ดีขึ้น ถ้าพวกที่ทุจริตสามารถสร้างความโปร่งปรานทางการเมืองได้จะทำให้รัฐวิสาหกิจและอุตสาหกรรมต่างๆ จัดโครงสร้างเพื่อเพิ่มช่องทางให้ฝ่ายการเมืองและข้าราชการที่คุมรัฐวิสาหกิจใช้เป็นเครื่องมือเอื้อประโยชน์ให้กับตนเอง ความมีประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศและคุณภาพของประชาชนจะลดลง

6. ความล้มเหลวในโครงสร้างพื้นฐาน เป็นที่ทราบกันดีว่าอุตสาหกรรมการก่อสร้างเป็นแหล่งสร้างผลกำไรงามและเป็นช่องทางสำหรับการดำเนินการฟอกเงินโดยกลุ่มมาเฟียที่ใช้การรับเหมาโครงการของรัฐบังหน้า จะมีการเอื้อการใช้ที่ดินและการอนุญาตผ่านการติดสินบน และใช้อิทธิพลในการซื้อ การจ้างที่นำไปสู่การมีอาคาร สิ่งปลูกสร้างสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคที่ไม่ปลอดภัย ไม่ได้มาตรฐานมีอยู่ทั่วไป

7. ระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่ฉ้อฉล การทุจริตเป็นการสร้างความได้เปรียบและผลกำไรให้แก่ผู้ทุจริตภายใต้การเมืองลัทธิทุนนิยมพวกพ้อง พันธมิตรพรรคการเมือง คณาธิปไตยระบอบประชาธิปไตยแต่ในนาม การสร้างสังคมที่ฉ้อฉลเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว พลเมืองที่มีจริยธรรมกลายเป็นคนที่ขาดเงินทุนและไม่มีอำนาจในกิจการภาครัฐ สูญเสียความเป็นตัวแทน ไร้อำนาจในระบบเศรษฐกิจการเมือง

8. การไม่ต้องรับโทษและความยุติธรรมบางส่วน การทุจริตที่แผ่ขยายไปทั่วระบบยุติธรรม ผู้คนมีอาชญากรรมใจให้ตำรวจ อัยการและผู้พิพากษาทำหน้าที่ของตนได้อีกต่อไป ผู้มีอำนาจอาจหลบหนีความยุติธรรม ใช้กฎหมายคุ้มครองผลประโยชน์และอำนาจของตน ผู้ที่มีทรัพยากรน้อย หรือมีพรรคพวกที่มีอำนาจน้อย อาจถูกกล่าวหาว่าก่ออาชญากรรมอย่างไม่เป็นธรรม ถูกไล่ออกจากกระบวนการยุติธรรมที่เหมาะสมและถูกจำคุกอย่างไม่ถูกต้อง

9. การเพิ่มขึ้นของประชาชนที่ปราศจากเสรีภาพ ความไม่มีเสรีภาพที่เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการทุจริต ผู้ที่มีอำนาจและฉ้อฉลพยายามรักษาสถานะของตน และมองว่าการมีเสรีภาพของประชาชนจะสั่นคลอนฐานะของตนเอง สภาพเช่นนี้ ประชาชนบางส่วนมีแนวโน้มยอมรับวิธีการที่ไร้เหตุผล หลักนิติธรรม เสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กลายเป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงฐานะของผู้ครองอำนาจ

10. องค์กรอาชญากรรมและการก่อการร้าย ความชั่วร้ายในสังคมที่ร้ายได้ และเงินทุนมาจากสิ่งผิดกฎหมายสามารถฟอกได้ เจ้าหน้าที่ตุลาการและนักการเมืองทุจริตผ่านการติด

สินบนหรืออยู่ในรูปของกำนัน ความช่วยเหลือ และผลประโยชน์อื่นๆ สภาพสังคมดังกล่าวจะทำให้ยาเสพติด การค้าประเวณี การเป็นทาสทางเพศ การลักพาตัว และการข่มขู่เพิ่มขึ้นตามลำดับ

11. ความสามารถของรัฐลดลง การทุจริตมีส่วนสำคัญในการบ่อนทำลายอำนาจทางการเมืองของประชาชน เช่น การให้สินบน การค้าที่อิงอิทธิพล และการยึดครองอำนาจรัฐของคนบางกลุ่ม ระบบการเมืองไม่สามารถจัดการกับปัญหาสังคมได้ เพราะการแก้ไขจะคุกคามผลประโยชน์ของพวกเขา ภายใต้เงื่อนไขของการยึดครองอำนาจรัฐ จะมีการเก็งกำไรทางการเมืองที่อาจเกิดขึ้นในรูปแบบกลวิธีแยบยล การบริหารประเทศจะมีวาระซ่อนเร้นเพื่อขัดขวางการปฏิรูประบบการเมืองการปกครอง

12. ทักษะคนดีสุดโต่งและความไม่สงบเพิ่มขึ้น เมื่อการทุจริตในรูปแบบของการฉ้อฉลอำนาจ โดยเฉพาะการยึดครองอำนาจรัฐกลายเป็นบรรทัดฐานที่คนในสังคมไม่แยแสต่อสาธารณะ นำไปสู่การแบ่งขั้วระหว่างผู้ที่สนับสนุนการทุจริตกับผู้ที่ต่อต้าน การประนีประนอม และการอภิปรายด้วยเหตุผลลดน้อยลง นโยบายไม่ได้ตัดสินบนพื้นฐานของอุดมการณ์หรือเหตุผลตามหลักวิชาการ แต่ขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นผู้เสนอนโยบายและเครือข่ายจะได้รับประโยชน์

13. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสียหายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ การทุจริตทำให้ไม่มีเงินทุนในการริเริ่มการป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และไม่ให้ความสนใจอนุรักษ์ป่าไม้และการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน รวมทั้งปล่อยให้เกิดอาชญากรรมต่อสัตว์ป่าและการประมง

14. การละเมิดสิทธิมนุษยชน ผู้ปกครองที่ฉ้อฉลมักจะมองว่าเสรีภาพพลเมืองเป็นอุปสรรคต่อการควบคุมอำนาจ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) สังเกตพบว่าผู้ที่รายงานและต่อต้านการทุจริตจะจบลงด้วยการถูกลอบสังหารหรือถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหลายรูปแบบ การทุจริตยังลดความสามารถของรัฐในการจัดการกับการละเมิดสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

15. ความขัดแย้งทางอาวุธและอาชญากรรมที่โหดร้าย การทุจริตทำให้ความสามารถในการพัฒนาของรัฐลดลงซึ่งจะนำไปสู่ความไม่มั่นคงและอาจเกิดความขัดแย้งที่ต้องใช้อาวุธทำลายล้างกัน อันที่จริงการทุจริตเป็นปัจจัยที่ทำให้ประเทศไม่มั่นคง และท้ายที่สุดกลายเป็น "ตัวขับเคลื่อนความขัดแย้ง" (United States Institute of Peace, 2010)

16. ความหงุดหงิดและความเห็นถากถางดูถูกทางสาธารณะ ผู้คนสูญเสียความไว้วางใจในตัวผู้นำและผู้ปกครองที่ไม่มีจริยธรรม เมื่อประชาชนรู้สึกว่าการทุจริตเป็นที่แพร่หลายและผู้กระทำการทุจริตไม่ได้รับการลงโทษ การรับรู้ดังกล่าวทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองลดน้อยลง เมื่อการทุจริตกลายเป็นเรื่องปกติกลายเป็นพฤติกรรมเลียนแบบการทุจริต และจะแสดงออกโดยการล้อเลียน ประชดประชันกันในสังคม

ดังกล่าวข้างต้นเป็นผลจากการทุจริตที่ส่งผลทำให้การพัฒนาประเทศในทุกด้านอ่อนแอ อาจถึงล้มเหลว สังคมที่มีการทุจริตสูงทำให้เงินทุนเพื่อการศึกษา การดูแลสุขภาพของประชาชน

การบรรเทาความยากจนจึงถูกละเลย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของพรรคการเมืองและการเลือกตั้งกลายเป็นแหล่งสร้างความมั่งคั่งให้กับเจ้าหน้าที่พรรค นักการเมือง ข้าราชการและผู้รับเหมาโครงการสาธารณะ ผลกระทบที่สำคัญเป็นการสร้างความไม่เท่าเทียมของพลเมือง การพัฒนาประเทศให้เติบโตอย่างยั่งยืนแทบเป็นไปไม่ได้ และยิ่งรัฐบาล คนของรัฐบาลหรือบริวารบริหารประเทศแบบมีวาระซ่อนเร้น ฉ้อฉลอำนาจเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่น รัฐบาลกลับกลายเป็นตัวบ่อนทำลายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปโดยปริยาย

การทุจริตในประเทศไทย

การทุจริตในประเทศไทยมีสาเหตุไม่แตกต่างจากประเทศกำลังพัฒนาดังที่กล่าวข้างต้น ในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช พระมหากษัตริย์ได้มอบหมายให้ขุนนาง เจ้าเมืองรวมทั้งผู้ทำหน้าที่เจ้าภาษีนายอากรไปเก็บภาษีและส่วยจากราษฎรส่งขึ้นมาเป็นชั้น ๆ จึงเปิดทางให้เจ้าหน้าที่เหล่านั้นเก็บภาษีบางส่วนไว้เป็นของตนเองเพื่อเลี้ยงดูลูกน้องและบริวาร บางส่วนนำส่งให้ส่วนกลางและพระมหากษัตริย์ การที่เจ้าหน้าที่ไม่ได้เก็บภาษีและส่วยไว้กับตนเองมากเกินไปถือเป็นการทุจริต ระบบการเก็บภาษีเช่นนี้มีส่วนส่งเสริมการฉ้อราษฎร์บังหลวงในสมัยต่อ ๆ มา (ญาดา ประพันธ์, 2524) ต่อมารัชกาลที่ 5 ได้จัดระเบียบการบริหารราชการแบบตะวันตก มีการจ่ายเงินเดือนค่าตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่ หากใครเบียดบังทรัพย์สินของราชการมากกว่าเงินเดือนที่ได้จริง เริ่มมีการจับตามองว่าเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวงที่เบียดบังเอาเงินหลวงหรือทรัพย์สินของประชาชนมาเป็นของตนเองและพรรคพวก เมื่อประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย พ.ศ. 2475 และนำระบบทุนนิยมเสรีมาพัฒนาเศรษฐกิจแต่นั่นรูปแบบมากกว่าเนื้อหามีส่วนทำให้ข้าราชการและนักการเมืองมีอำนาจเหนือประชาชน ทั้ง ๆ ที่ประชาธิปไตยที่แท้จริงอำนาจของประชาชนต้องมากกว่าอำนาจของนักการเมืองและข้าราชการ ความไม่สมบูรณ์ของประชาธิปไตยและทุนนิยมนายทุนผูกขาด มีส่วนทำให้ประชาชนมีค่านิยมยกย่องเงินเป็นพระเจ้า ชอบใช้สินค้าฟุ่มเฟือย มีช่องทางสะสมและใช้เงินเพิ่มขึ้น การฉ้อราษฎร์บังหลวงจึงขยายตัวเพิ่มขึ้น เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยเกิดภาวะขาดแคลนสินค้าที่จำเป็นและมีช่องทางให้เกิดตลาดมืดและการฉ้อราษฎร์บังหลวงกันมาก เป็นช่องทางหนึ่งที่ส่งเสริมให้ทำการทุจริตกันมากขึ้น (สนธิ เจริญรัฐ, 2507) การบริหารราชการแผ่นดินที่ขาดประสิทธิภาพ และการเมืองไม่เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อยู่ในวงจรของการทำรัฐประหารไม่มีรัฐสภาทำหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหาร บางช่วงถึงกับตั้งสภาขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการออกกฎหมายเสริมอำนาจให้กับตนเอง สื่อมวลชนและองค์กรประชาชนไม่มีเสรีภาพหรือมีเสรีภาพต่ำ สภาพการเมืองเช่นนี้ยิ่งเพิ่มโอกาสให้นักการเมืองทั้งที่มาจากเลือกตั้งหรือรัฐประหารทุจริตกันมาก การทุจริตอีกวิธีหนึ่งคือใช้ข้าราชการเป็นเครื่องมือและเปิดทางให้ทุจริตแบบ “ส่งส่วย” ให้ผู้บังคับบัญชา จึงทำให้เกิดการร่วมมือกันทุจริต โดยไม่มีการตรวจสอบคานอำนาจกัน แม้ในบางยุคสมัยจะมีข้าราชการผู้ใหญ่ที่ชื่อตรงและคอยทัดทานนักการเมืองอยู่บ้าง เช่น ดร. ป่วย อึ้งภากรณ์ (พ.ศ. 2493-2516) แต่ก็เป็นคนส่วนน้อยและทำหน้าที่ได้จำกัด (วิทยา เชียงกุล, 2531)

ประกอบกับการขาดผู้นำที่ดีเสียสละเพื่อชาติบ้านเมือง รัฐบาลไม่จริงจังในการแก้ไขปัญหาการทุจริต รวมทั้งมีการเลียนแบบการทุจริตกลายเป็นเรื่องปกติและกีดกักร่อนการพัฒนาประเทศมาตลอดเวลา

การจัดการความโปร่งใสของประเทศไทย

สงครามรัสเซียยูเครนทำให้สิ้นสุดยุคของการแข่งขันทางการค้า โลกกำลังเข้าสู่การแข่งขันอำนาจจักรวรรดินิยมใหม่ของประเทศมหาอำนาจ ปัญหาการทุจริตยังคงเป็นภัยร้ายที่ทำให้ประเทศอ่อนแอไม่สามารถต้านทานอำนาจการรุกรานของจักรวรรดิใหม่ได้ ทุกฝ่ายควรหามาตรการในการป้องกันการทุจริต แนวทางหนึ่งคือนำหลักความโปร่งใสมาช่วยแก้ไขปัญหาและสร้างความไว้วางใจของผู้มีส่วนได้เสีย สร้างความไว้วางใจในการจัดการองค์กร (Pirson & Malhotra, 2011) ซึ่งเป็นพื้นฐานของความโปร่งใสที่มีการใช้กันและสร้างความไว้วางใจในตลาดการเงินที่มีการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ผาก ถอน โอนเงินระหว่างกันล้วนตั้งอยู่บนความไว้วางใจซึ่งกันและกันทั้งสิ้น(Bansal & Kistruck, 2006)

ในความเป็นจริงยังไม่มีโครงสร้างหรือทฤษฎีความโปร่งใสที่ชัดเจน เพียงแต่รู้ว่าเกี่ยวข้องกับความไว้วางใจในความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แต่ที่เรารับรู้กันในปัจจุบันเป็นการอธิบายถึงความโปร่งใสในรูปของการเปิดกว้าง (Openness) การสื่อสาร (Communication) และความรับผิดชอบ (Accountability) หรืออธิบายความโปร่งใสในมุมมองของผลกระทบในมิติของการเปิดเผยข้อมูล ความชัดเจนและความถูกต้องของข้อมูล โดยมองว่าความโปร่งใสที่มีองค์ประกอบของความชัดเจน ถูกต้องและเปิดเผยจะส่งผลก่อให้เกิดความไว้วางใจ (Mayer et al.,1995)

ประเทศไทยมีการจัดการความโปร่งใสโดยมีการตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในราชการ (ป.ป.ป.) ในสมัยรัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2518 ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.2518 ต่อมาในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2542 ได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ(ป.ป.ช.)แทน อีกส่วนหนึ่งได้นำแนวคิดการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการและธรรมาภิบาลมาเป็นกรอบในการดำเนินงานของพนักงานองค์กรของรัฐ

การจัดการความโปร่งใสที่เห็นชัดนอกจากอยู่ในรูปของหน่วยงาน ป.ป.ช.และกฎหมายที่มีการตราพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ที่วางหลักไว้ว่า “ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นหลัก การปกปิดเป็นเพียงข้อยกเว้น” และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 รวมทั้งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 เป็นการจัดการโดยกฎหมายและดูเหมือนฝากความหวังไว้กับคณะสงฆ์ให้อบรมบ่มเพาะจริยธรรมความซื่อสัตย์และการสื่อสารด้วย

ความจริง ไม่มั่วสา (ศีลข้อ 4) สิ่งประเทศไทยควรมีการแก้ไขการทุจริตในเชิงโครงสร้าง สามารถดำเนินการได้ทั้ง 3 ประการได้แก่ 1) ออกแบบโครงสร้างการเมืองให้เป็นระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง พัฒนาระบบเศรษฐกิจให้มีการแข่งขันด้วยกลไกตลาดเพื่อป้องกันการผูกขาด 2) สร้างเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพและหลักนิติธรรมให้เป็นจริง 3) สร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยและสร้างค่านิยมยอมรับในความรู้ความสามารถกว่าวัตถุนิยม นอกจากนี้ยังสามารถดำเนินการได้ด้วยวิธีการพื้นฐานสำหรับการจัดการความโปร่งใส ดังนี้

1. สร้างกลไกการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร วิธีการหนึ่งคือใช้ระบบสารสนเทศ จึงต้องมีกลไกที่ให้ประชาชนและพนักงานเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก

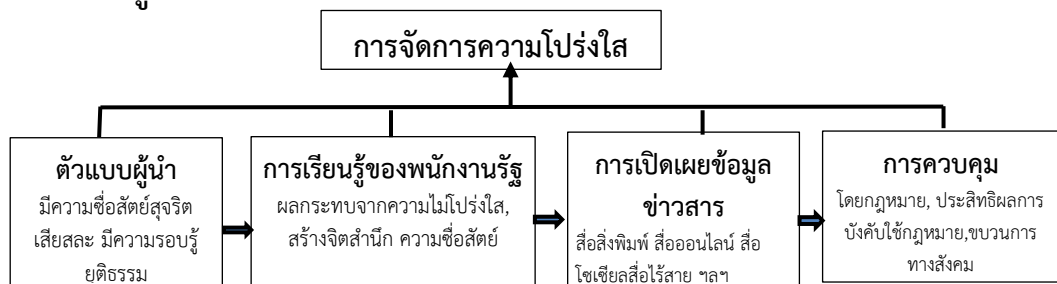
2. พัฒนากฎหมายทั้งที่มีอยู่และที่จะตราขึ้นใหม่ต้องให้มีความชัดเจน ลดโอกาสในการตีความและใช้ดุลยพินิจตามอำเภอใจ

3. จัดการข้อมูลข่าวสารให้มีความถูกต้อง เนื่องจากองค์กรส่วนใหญ่ชอบลดความถูกต้องของข้อมูลด้วยการปลอมแปลงและแยกส่วนข้อมูล “แกล้ง” บิดเบือนข้อมูลหรือแยกส่วนให้เห็นความจริงบางด้าน เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียรับรู้ความจริงที่ประสบผลสำเร็จแต่ปกปิดความล้มเหลว เพราะสังคมที่ยอมให้มีและยอมรับข้อมูลข่าวสารโดยไม่แยกแยะว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง จะทำให้เชื่อในข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง นำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาดหรือบิดเบือนเพื่อผลประโยชน์

4. บ่มเพาะ ภาวนาจิตใจเจ้าหน้าที่รัฐและสมาชิกของสังคม ด้วยหลักพุทธธรรมมีสังจะ วาจาในสามลักษณะที่เป็นความจริง ความตรงและความแท้จริง ให้สมาชิกสังคมสื่อสารด้วยการไม่พูดเท็จ พูดแต่ความจริงและความถูกต้อง (ศีลข้อที่ 4)

หากพิจารณาความโปร่งใสให้ดีพบว่ามรากฐานมาจากความซื่อสัตย์ตามหลักพุทธศาสนาของฆราวาสธรรม 4 คือคุณธรรมสังจะ ความซื่อสัตย์ ความจริงใจและความซื่อตรงต่อกัน สังคมและผู้มีส่วนได้เสียเรียกร้องให้องค์กรภาครัฐและเจ้าหน้าที่ในองค์กรมีความโปร่งใสมากขึ้น เป็นการควบคุมการทุจริตต่อหน้าที่ เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ผลที่ตามมาจะเป็นการสร้าง ความไว้วางใจระหว่างรัฐบาล องค์กรภาครัฐกับประชาชน ผู้มีส่วนได้เสีย เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการความโปร่งใส

จากภาพสามารถอธิบายองค์ความรู้ได้ดังนี้ การจัดการความโปร่งใสของประเทศไทยในเชิงยุทธศาสตร์จะต้องมีการดำเนินการในสิ่งประกอบโดยเริ่มที่ผู้นำต้องมีภาวะความซื่อสัตย์เสีย มีความรอบรู้และยุติธรรม เพื่อเป็นตัวแบบให้กับพนักงานของรัฐ รัฐบาลต้องให้ความรู้พนักงานของรัฐอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เข้าใจถึงคุณค่าและผลกระทบจากความไม่โปร่งใสในการทำงาน สร้างจิตสำนึกความซื่อสัตย์ โดยต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในกิจกรรมการสาธารณะทุกช่องทางสื่อสาร มีการออกกฎหมายโดยมีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือตราขึ้นใหม่ต้องเขียนให้ชัดเจนและมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างยุติธรรม

สรุป

ความโปร่งใสมีส่วนสำคัญในการป้องกันการทุจริต และยังมีโครงสร้างหรือทฤษฎีความโปร่งใสที่ชัดเจน เพียงแต่รู้ว่าเกี่ยวข้องกับความไว้วางใจในความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนได้เสียที่อธิบายความโปร่งใสในรูปของการเปิดกว้าง การสื่อสารและความรับผิดชอบ ประเทศไทยตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริตในการจัดการกิจการสาธารณะมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน จึงพยายามแก้ไข ป้องกันและปราบปรามด้วยวิธีการตั้งหน่วยงานป้องกันและปราบการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ใช้ทั้งหลักพุทธธรรมและกฎหมาย แต่ปัญหาไม่ได้ลดลงทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุทำนองเดียวกับประเทศกำลังพัฒนาที่มีการทุจริตที่เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจ จรรยาบรรณวิชาชีพและการตรากฎหมาย นิสัยขนบธรรมเนียม ประเพณีและประชากรศาสตร์ ที่สำคัญเป็นเพราะขาดผู้นำที่ดีเสียสละเพื่อชาติ บ้านเมือง และรัฐบาลไม่มีความสามารถและความไม่จริงจังในการแก้ไขปัญหา แสดงให้เห็นถึงความไม่สามารถของรัฐบาลในการจัดการความโปร่งใสในการบริหารประเทศ หลายฝ่ายจึงเรียกร้องให้มีการจัดการกิจการสาธารณะด้วยความโปร่งใส รัฐบาลจึงได้นำแนวคิดความโปร่งใสตราเป็นพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 เพื่อให้หน่วยงานรัฐ พนักงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นหลัก อีกส่วนหนึ่งได้นำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นกรอบในการดำเนินงานของพนักงานภาครัฐ แต่ยังห่างไกลจากความสำเร็จ การจะสร้างเสริมความโปร่งใสภายใต้ภาวะการเมืองและเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ ในเบื้องต้นจึงเสนอให้เป็นองค์ความรู้ใหม่ 1) สร้างกลไกการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร 2) พัฒนากฎหมายทั้งที่มีอยู่และที่จะตราขึ้นใหม่ต้องเขียนให้ชัดเจน 3) จัดการข้อมูลข่าวสารให้มีความถูกต้องเป็นจริง และ 4) บ่มเพาะ ภาวนาจิตใจเจ้าหน้าที่และสมาชิกของสังคมด้วยหลักพุทธธรรมสัจจะซื่อสัตย์และยึดถือศีลข้อที่ 4 สื่อสารด้วยความจริง

เอกสารอ้างอิง

- ญาติ ประภาพันธ์. (2524). ระบบเจ้าภาษีนายอากรสมัยกรุงเทพายุคต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.
- สนิท เจริญรัฐ. (2507). *โอ้ว่าอาณาประชาราษฎร์*. กรุงเทพฯ: แพรวพิทยา.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2562). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้น 25 เมษายน 2565, จาก <https://www.nacc.go.th/categorydetail/2019112416310492/20191124163234?>
- Bansal, P., & Kistruck, G. (2006). Seeing is (not) believing: Managing the impressions of the firm's commitment to the natural environment. *Journal of Business Ethics*, 67(2), 165-180.
- Global, W. (2017). *Spotlight on Corruption: Annual Report 2017*. Retrieved April 29, 2022, from file:///G:/GlobalWitness_Annual Review2017.pdf
- Goel R.K. & Nelson M.A. (2005). Economic freedom versus political freedom: Cross-country influences on corruption. *Australian Economic Papers*, 44(2), 121-133
- Madhavan, A. et al. (2005). Should securities markets be transparent. *Journal of Financial Markets*, 8(3), 265-287.
- Mayer, R.C., et al. (1995). An integrative model of organizational trust. *Academy of Management Review*, 20(3), 709-734.
- Nicolaou, A. I., & McKnight, D. H. (2006). Perceived information quality in data exchanges: Effects on risk, trust, and intention to use. *Information Systems Research*, 17(4), 332-351.
- Pagano, M., & Roell, A. (1996). Transparency and liquidity: A comparison of auction and dealer markets with informed trading. *Journal of Finance*, 51(2), 579-611.
- Pirson, M. & Malhotra, D. (2011). Foundations of organizational trust: What matters to different stakeholders? *Organization Science*, 22(4), 1087-1104.
- Sheng, Y.K. (2022). *What is Good Governance?*. Retrieved April 27, 2022, from <https://www.unescap.org/sites/default/files/good-governance.pdf>
- Svensson J. (2005). Eight questions about corruption. *The Journal of Economic Perspectives*, 19(3), 19-42.
- United Nation Office on Drugs and Crime. (2022). *Effects of corruption*. Retrieved April 27, 2022, from <https://shorturl.asia/lhe2o>

United States Institute of Peace. (2010). *Group Inequality and Conflict: Some Insights for Peacebuilding*. Retrieved April 30, 2022, from <https://shorturl.asia/zNhLP>

